

Formularz zgłaszania uwag do projektu dokumentu pn. „Transformacja sektora elektroenergetycznego w Polsce Wydzielenie wytwórczych aktywów węglowych ze spółek z udziałem Skarbu Państwa” – 28 czerwca 2021 r.

Zgłaszający uwagę (nazwa instytucji, organizacji lub imię i nazwisko)	Część, której dotyczy uwaga (proszę wskazać nr rozdziału lub wpisać Uwagi ogólne / Inne)	Szczegółowe zagadnienie, którego dotyczy uwaga	Treść uwagi lub proponowany zapis
Konfederacja Lewiatan	Uwagi ogólne	Rentowność NABE i pomoc publiczna dla beneficjentów programu	<p>W scenariuszu realizacji celu 55% redukcji emisji, CO₂ do 2030 r. i silnych wzrostów cen, CO₂ – do ok. 70-80-100 EUR/t do 2030 r., nawet nowe bloki węglowe będą pod presją konkurencji ze strony mocy gazowych i OZE i to już w perspektywie 2021-2030 r. To oznacza, że z 70 bloków węglowych znaczna część będzie nierentowna, a te nowsze, które będą nadal zarabiać na rynku, nie będą w stanie pokryć strat starszych jednostek. Szczególnie będzie to dotyczyć jednostek, które po 2025 r. utracą wsparcie z rynku mocy. Zatem NABE przejmie aktywa trwale nierentowne, które z czasem będą pogłębiać dług nowego podmiotu. Takie wydzielenie będzie uznane za pomoc publiczną dla trzech spółek (pozbawionych aktywów węglowych), która może wynieść nawet kilkadziesiąt mld PLN w całym okresie życia tych aktywów.</p> <p>Należy też podkreślić, że wycena aktywów, audyty i konieczne analizy powinny być przeprowadzone przez bezstronne i niezależne strony trzecie, a ich wyniki upublicznione.</p>
Konfederacja Lewiatan	Uwagi ogólne	Cel dekarbonizacyjny	Plan ma na celu ułatwienie przejścia na niskoemisyjne wytwarzanie energii zgodnie z unijną polityką klimatyczną. Energia elektryczna z węgla stanowi obecnie 70% energii wytwarzanej w Polsce, a plan ma pozwolić na zejście do 22% w 2040 r. i zera w 2050 r. Jednak, wydzielenie aktywów węglowych ze spółek energetycznych ułatwi ich dłuższe wsparcie w ramach jednego skonsolidowanego podmiotu finansowanego przez podatników. Polska jest w stanie wycofać węgiel

			wcześniej niż za 30 lat, jeżeli środki publiczne będą przeznaczone na aktywa odnawialne, a nie na odsuwanie w czasie odstawiń bloków węglowych.
Konfederacja Lewiatan	Uwagi ogólne	Uwarunkowania rynkowe, obligo giełdowe i rynek bilansujący (RB)	<p>Program transformacji sektora elektroenergetycznego powinien uwzględniać zagadnienie obliga giełdowego, a w szczególności projekt ustawy znoszącej obligo giełdowe, który został umieszczony w pracach Rządowego Centrum Legislacji w styczniu 2021 r. Prowadzenie konsultacji Programu w oderwaniu od kwestii zniesienia obliga giełdowego otwiera przestrzeń działań nierynkowych, którą mogą wykorzystać grupy energetyczne.</p> <p>Istnieje ryzyko, że w okresie przejściowym (tj. podczas procesu tworzenia NABE, ale po zniesieniu obliga) zostaną zawarte kontrakty wieloletnie z przedsiębiorstwami obrotu w ramach własnych grup energetycznych lub w ramach innych przedsiębiorstw obrotu należących do Skarbu Państwa. Podobna sytuacja miała miejsce w przeszłości, a latach 2016 – 2019, gdzie w każdym z tych lat wytwórcy kierowali większość sprzedaży, zwolnionej z obowiązku sprzedaży na giełdzie, głównie do przedsiębiorstw obrotu w ramach własnej grupy kapitałowej.</p> <p>Jest również wysoce prawdopodobne, że w efekcie działań Komisji Europejskiej, czy wcześniej, na skutek głosów z UOKiK czy Urzędu Regulacji Energetyki, finalnie zostanie przywrócone obligo giełdowe. Jednak, w „okresie przejściowym” kontrakty na rynku OTC na kluczowy wolumen będą już zawarte. W rezultacie na Towarowej Giełdzie Energii nie pojawi się wolumen i handel na giełdzie straci płynność. Nawet, po ewentualnym późniejszym przywróceniu obliga (np. na wniosek Komisji Europejskiej, lub UOKiK czy Urzędu Regulacji Energetyki), to gros wolumenu energii elektrycznej będzie już w zawartych umowach dwustronnych OTC.</p>

			<p>Jednym z koniecznych warunków wdrożenia NABE jest objęcie tego podmiotu (oraz jednostek mających wchodzić w jego skład) pełnym i „dożywotnim” obciążeniem giełdowym (w tym koniecznością restrukturyzacji i „transparentnienia” historycznie zawartych kontraktów), w celu zapewnienia równego i sprawiedliwego dostępu do energii elektrycznej dla wszystkich uczestników rynku energii w Polsce</p> <p>Obecnie grupy energetyczne składają większość ofert na RB. Po utworzeniu NABE, podmiot ten będzie miał prawie monopolistyczną pozycję w kreowaniu cen na RB., W jaki sposób zostanie zapewniona transparentność cenotwórstwa na RB, aby uniknąć osiągnięcia nieuzasadnionych przychodów i zysków przez NABE na tym rynku?</p>
Konfederacja Lewiatan	Uwagi ogólne	Dostęp do sieci – wydawanie warunków przyłączenia i zawieranie umów przyłączeniowych	<p>Nowe, pozbawione „balastu węglowego”, Grupy Energetyczne będą działać, jako wytwórcy (w OZE), sprzedawcy energii, deweloperzy i inwestorzy w projekty OZE oraz OSD. Będą, zatem mieli oczywisty interes w rozwijaniu własnych projektów OZE, jeżeli nie zostaną wdrożone właściwe mechanizmy ochronne przeciwdziałające lub zapobiegające zachowaniem dyskryminacyjnym.</p> <p>W świetle projektowanych zmian, inni deweloperzy i inwestorzy muszą mieć gwarancję równego traktowania ich projektów w odniesieniu do kluczowych czynników dostępu do rynku, przede wszystkim do uzyskiwania warunków przyłączenia do sieci, które są dobrem kluczowym w budowie instalacji OZE.</p> <p>“Nowe” grupy energetyczne nie będą miały bodźca do przebudowy obecnego, jednokierunkowego systemu dystrybucyjnego, na system sprzyjający generacji rozproszonej (w tym OZE), z dużym udziałem źródeł różnej wielkości, podłączonych sieci, WN, SN i nn. Będzie, za to w interesie OSD należących do „Nowych” grup energetycznych dostarczanie energii z własnych (tj. należących do danej grupy energetycznej) nowo wybudowanych źródeł gazowych oraz udzielanie</p>

			<p>pierwszeństwa przyłączaniu projektów realizowanych przez te same grupy.</p> <p>Wzrosnie ryzyko nieformalnych przepływów informacji wewnątrz grup energetycznych (od OSD do developerów i odwrotnie) dotyczących dostępnych mocy przyłączeniowych, podczas gdy niezależni deweloperzy nie mają dostępu do danych innych, niż te publikowane na stronach OSD.</p> <p>Należy rozważyć wprowadzenie transparentnych i konkurencyjnych mechanizmów (np. aukcje) przyznawania mocy przyłączeniowych (i warunków przyłączenia), tj. na niedyskryminacyjnych warunkach. Należy także zwiększyć transparentność analiz dostępnych zdolności sieciowych na potrzeby przyłączenia lub odmowy przyłączenia poszczególnych projektów inwestycyjnych. Już w obecnej praktyce nie jest możliwa ocena obiektywności analiz i przyjętych na ich potrzeby założeń.</p> <p>Ponadto, konieczne będzie wzmocnienie nadzoru regulacyjnego nad procesem wydawania warunków przyłączeniowych OZE oraz zapewnienie rozbudowy sieci umożliwiającej integrację źródeł rozproszonych poprzez ścisły nadzór nad planami rozwoju, które powinny być przedmiotem konsultacji publicznych na etapie ich opracowywania oraz weryfikowane ex-post pod kątem realizacji.</p> <p>By zapewnić adekwatność działań podejmowanych przez operatorów na rzecz wzrostu dostępności mocy przyłączeniowych, należałoby włączyć w zakres raportowania również analizę lokalizacji i przyczyn odmów wydania warunków przyłączenia nowych źródeł do sieci oraz wskazanie podjętych działań na rzecz efektywnego ekonomicznie i technicznie wyeliminowania tych przyczyn.</p>
Konfederacja Lewiatan	Uwagi ogólne	Transparentność w ramach wydzielonych wytwórczych aktywów węglowych ze	Transparentność zawierania transakcji na rynku energii elektrycznej jest kluczowym i bezdyskusyjnym jego elementem. Transakcje NABE powinny zostać tak zorganizowane, żeby pozostali uczestnicy rynku

		spółek z udziałem Skarbu Państwa	<p>oraz Prezes URE mogli w łatwy sposób pozyskać dane i informacje o zawartych kontraktach (cena, wolumen, okres).</p> <p>Należy rozważyć wdrożenie systemu monitorowania i kontroli w celu zapewnienia, że NABE będzie podejmować decyzje kierując się przesłankami ekonomicznymi, bez uwzględniania argumentów politycznych.</p>
Konfederacja Lewiatan	1.3. Charakterystyka sektora elektroenergetycznego w Polsce Str. 11-12	Informacje o planach poszczególnych grup energetycznych w zakresie ich miksu wytwórczego	<p>Informacje zawarte na tych stronach wprowadzają pewną niespójność, gdyż nie jest jasne czy plany poszczególnych Grup dotyczą miksu wytwórczego po utworzeniu NABE, czy też w strukturze podmiotowej.</p> <p>Dodatkowo, przy omawianiu segmentu dystrybucyjnego np. PGE mowa jest o powstaniu magazynów o mocy, co najmniej 800 MW. Nie jest wskazane, kto ma je zbudować i być właścicielem tych magazynów? Zgodnie z tzw. Pakietem Zimowym (potem, jako Czysta energia dla wszystkich Europejczyków) OSD nie mogą zasadniczo być właścicielami magazynów.</p> <p>Wzrost dyspozycyjnych zdolności magazynowania energii w KSE byłby korzystny w kontekście transformacji systemu elektroenergetycznego w kierunku źródeł niskoemisyjnych, jednak obecne uwarunkowania ekonomiczne nie dają podstaw uzasadniających podejmowanie tego rodzaju inwestycji. Nie jest jasne, czy i w jaki sposób OSD mieliby zarządzać wykorzystaniem zdolności magazynowych oferowanych przez podmioty trzecie, a szczególnie w sytuacji przekształceń własnościowych w grupach energetycznych obejmujących OSD należy zapewnić by procesy związane z dostarczeniem zasobów magazynowych miały charakter transparenty i wolnorynkowy.</p>
Konfederacja Lewiatan	1.3. Charakterystyka sektora elektroenergetycznego w Polsce	„Jednocześnie należy się spodziewać, że kluczowe znaczenie dla zapewnienia	Jaka jest/będzie rola inwestorów prywatnych w spodziewanych zmianach? Ta część sektora energetycznego również powinna być

	Str. 13	nowych mocy wytwórczych w Polsce w przyszłości będą mieć nadal inwestycje realizowane przez spółki energetyczne z udziałem Skarbu Państwa.”	<p>wzięta pod uwagę w opracowaniu strategicznych dokumentów tego typu.</p> <p>Polityka repolonizacji sektora wytwórczego w Polsce doprowadziła już do problemów o znacznej skali, z którymi próbują zmierzyć się autorzy dokumentu. Kontynuacja tej polityki będzie jedynie powtarzaniem tego błędu i związana jest z ryzykiem braku efektywnej konkurencji, prowadzącym do nieuzasadnionego wzrostu cen energii i nieoptymalnej alokacji kluczowych zasobów takich jak moce przyłączeniowe do sieci elektroenergetycznej, dostęp do gruntów znajdujących się w dyspozycji agencji państwowych (vide ograniczenie konkurencyjnego dostępu podmiotów bez udziału skarbu państwa do gruntów w dyspozycji KOWR proponowane w noweli ustawy o odnawialnych źródłach energii – druk Sejmowy 1129).</p> <p>Z tego względu rozważane zmiany w strukturze własnościowej sektora elektroenergetycznego muszą iść w parze z formułowaniem kluczowych procesów rynkowych zapewniającym transparentność, konkurencyjność oraz efektywną kontrolę realizowanych działań.</p>
Konfederacja Lewiatan	1.5. Charakterystyka sektora elektroenergetycznego w innych krajach europejskich Str. 15-17	Dobór przykładów	Jaki jest powód wyboru akurat tych a nie innych krajów i przedstawienia ich miksu energetycznego? Czy na którymś z nich chcemy się wzorować?
Konfederacja Lewiatan	1.10. Podsumowanie Str. 26	Nowe inwestycje w moce wytwórcze	<p><i>W podsumowaniu zauważono, że:</i></p> <p><i>„Budowa nowych jednostek wytwórczych to duże nakłady inwestycyjne. Osiągnięcie celów wyznaczonych przez „Politykę energetyczną Polski do 2040 r.” nie będzie możliwe bez koncernów energetycznych z udziałem Skarbu Państwa. Ich rola jest kluczowa przy realizacji inwestycji w stabilne źródła gazowe w lokalizacjach, w których obecnie funkcjonują bloki węglowe. Aktywne uczestnictwo koncernów energetycznych zapewnia efektywną transformację sektora oraz daje</i></p>

			<p><i>gwarancję realizacji unijnych zobowiązań redukcyjnych nałożonych na Polskę.”</i></p> <p>Jaka jest/będzie rola inwestorów prywatnych w spodziewanych zmianach? Ta część sektora energetycznego również powinna być wzięta pod uwagę w opracowaniu takiego dokumentu. Ich udział jest niezbędny by zagwarantować realizację celów postawionych w PEP2040 oraz w kontekście ambicji polityki klimatycznej UE.</p> <p>Jakie będą kryteria inwestycyjne przy wyborze technologii? Gaz, który wydaje się być promowany, jako „paliwo przejściowe” może stać się pułapką w dalszym horyzoncie czasowym. Realizacja dużej ilości projektów gazowych ograniczy, ale nie wyeliminuje emisji, CO₂. Przy oczekiwanych wzrostach cen emisji, CO₂ do 70-100 €/t elektrownie gazowe będą niekonkurencyjne z technologiami zeroemisyjnymi. Ponadto realizacja wielu inwestycji w elektrownie gazowe spowoduje ograniczenie środków na inwestycje po 2030 r., kiedy oczekiwania w stosunku do zeroemisyjnego wytwarzania energii będą zdecydowanie wyższe.</p>
Konfederacja Lewiatan	4. Kluczowe założenia i cele modelu transformacji Str. 28	Wyniki analiz	<p><i>Cyt.:</i> <i>„Przeprowadzone analizy wskazują, że w obecnym otoczeniu regulacyjnym i rynkowym nie będzie to możliwe bez zasadniczej zmiany struktury miksu energetycznego państwa.”</i></p> <p>Należy przedstawić wyniki tych analiz i wnioski z nich płynące, w tym być może różne możliwe scenariusze transformacji sektora.</p>
Konfederacja Lewiatan	4. Kluczowe założenia i cele modelu transformacji Str. 29-30	Finasowanie NABE	Jeżeli SP ma nabywać aktywa tworzące w przyszłości NABE, to, jakie źródła finansowania zakłada? To jest jedna z kluczowych informacji w tym procesie. Wiąże się to z kosztami, które odbiorcy będą musieli ponieść. Powinny one być określone, co do rodzaju i wysokości oraz

			<p>sposobu ich ponoszenia (w szczególności, jakie koszty dotkną gospodarstw domowych i polskiego przemysłu?).</p> <p>Należy również już teraz odpowiedzieć na pytanie czy dług wytwórców również zostanie nabyty przez SP i z jakimi kosztami to będzie związane.</p> <p>Możliwe jest, że utworzenie NABE będzie się wiązać z przeniesieniem długów spółek energetycznych i objęciem przenoszonych kredytów i obligacji gwarancją skarbu państwa, w celu uzyskania zgody instytucji finansujących. Wtedy gwarancje skarbu państwa obniżą ryzyko kredytowe dla banków, które wcześniej udzieliły państwowym spółkom kredytów i KE może zażądać od banków obniżenia wartości nominalnej kredytów z uwagi na obniżenie poziomu ryzyka kredytowego (w innym przypadku byłaby to niedozwolona pomoc publiczna).</p>
Konfederacja Lewiatan	5. Rola energetyki węglowej w zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w okresie transformacji Str. 31	Cel transformacji	<p>Jaka jest zakładana rola połączeń transgranicznych (i ew. importu energii) w transformacji?</p> <p>Jest to zagadnienie niezwykle istotne, do którego Projekt powinien się odnieść. W innych dokumentach podkreśla się konieczność rozbudowy połączeń międzysystemowych, np.: w Planie Wdrażania Reform Rynku Energii (strony 13-16 i 19-20), czy w Planie Działania, który szczegółowo określa ścieżkę dojścia do CEP70. W tym kontekście niejasne są przyczyny udzielenia przez Prezesa URE zgody PSE na odstępstwo od obowiązku udostępniania międzystrefowych zdolności przesyłowych dnia następnego. Wydaje się, że zasadne jest przedstawienie przewidywanego harmonogramu udostępniania zdolności przesyłowych, zgodnie z wymaganiami Kodeksów Sietowych i rozbudową linii wymiany międzysystemowej.</p> <p>Z Programu można wywnioskować, że pośrednim celem transformacji jest jak najdłuższe utrzymywanie źródeł węglowych i ich stopniowe zastępowanie źródłami nisko- i zeroemisyjnymi. Nie wydaje się to</p>

			zgodne z celami Polityki Energetycznej Polski do 2040 r. ani interesem społecznym, zważywszy związane z tym koszty energii elektrycznej dla odbiorców końcowych.
Konfederacja Lewiatan	5. Rola energetyki węglowej w zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w okresie transformacji Str. 31	Mechanizm odstawiania jednostek węglowych	<p>Cyt.: <i>„Planowane jest wprowadzenie mechanizmu funkcjonującego po 1 lipca 2025 r., który umożliwi stopniowe odstawianie jednostek węglowych, z uwzględnieniem konieczności utrzymania niezbędnych rezerw mocy do czasu wprowadzenia do Krajowego Systemu Energetycznego nowych nisko- i zeroemisyjnych źródeł wytwórczych zdolnych do jego zbilansowania, oraz zapobieżenie szokowi podażowemu związanego z odstawianiem dużej liczby jednostek węglowych w krótkim czasie.”</i></p> <p>O jakim mechanizmie mowa? Przynajmniej ogólne założenia powinny zostać przedstawione już na tym etapie oraz sposób i źródła jego finansowania. W jaki sposób będą finansowane jednostki węglowe, które utracą wsparcie w ramach rynku mocy po 1 lipca 2025 r.?</p>
Konfederacja Lewiatan	6. Ramy czasowe oraz zakres podmiotowy i przedmiotowy programu rządowego Str. 32	Rozbudowa sieci	<p>Cyt.: <i>„Do priorytetowych obszarów transformacji energetycznej, której jednym z fundamentów jest wydzielenie aktywów węglowych ze struktur spółek energetycznych z udziałem Skarbu Państwa, zalicza się w szczególności zapewnienie stabilnych cen energii oraz gwarancji niezawodności systemu, a co za tym idzie – bezpieczeństwa dostaw energii. Zostanie to osiągnięte poprzez przyspieszenie inwestycji w nisko- i zeroemisyjne źródła wytwórcze.”</i></p> <p>W Dokumencie przy okazji opisu samej transformacji, nie poświęcono zbyt dużo miejsca kwestii inwestycji w przesyłanie i dystrybucję energii/sieci przesyłowe i dystrybucyjne. Budowa samych źródeł nie wystarczy do powodzenia transformacji systemu elektroenergetycznego. Do tego potrzebne są też sieci, żeby wyprowadzić energię „na zewnątrz” oraz aby móc ją lokalnie</p>

			wymieniać między odbiorcami. Doświadczenia innych krajów wskazują, że ten element musi również być uwzględniony w jakichkolwiek planach zmieniania miksu i zmieniania systemu, włącznie z analizą działań alternatywnych do rozbudowy sieci takich jak tworzenie zdolności magazynowania energii elektrycznej, wykorzystania źródeł i odbiorów do świadczenia usług na rzecz sieci, oraz zwiększania lokalnych możliwości bilansowania wytwarzania i zapotrzebowania czy też autokonsumpcji.
--	--	--	--

Podanie danych osobowych w procesie konsultacji społecznych jest dobrowolne. Dane osobowe przetwarzane będą wyłącznie na potrzeby analizy uwag i wniosków w konsultacjach społecznych. Podanie danych osobowych (np. imienia i nazwiska, adresu e-mail) jest równoznaczne z wyrażeniem zgody na przetwarzanie danych osobowych, którą można cofnąć w każdym momencie, bez wpływu na zgodność z prawem przetwarzania, którego dokonano na podstawie zgody przed jej wycofaniem.

Przekazanie uwag jest równoznaczne z zapoznaniem się z **klauzulą informacyjną RODO** zamieszczoną w zakładce „Aktualności” na stronie internetowej Ministerstwa Aktywów Państwowych i Biuletynie Informacji Publicznej.